

Maak je eigen les

VOORBEREIDING

De stelling die centraal staat:

Waar ben je nieuwsgierig naar in de discussie/dialog/het debat?

Een goede stelling

- › is duidelijk en concreet
- › is kort en krachtig
- › is positief geformuleerd
- › vereist weinig voorkennis
- › is prikkelend en nodigt uit tot discussie

Mondelinge vaardigheden (referentieniveaus)

Gesprekken algemeen:

De leerling kan initiatief nemen om gesprekken aan te gaan in kleine en grote groepen.

De leerling kan de hoofdpunten volgen, kan de eigen mening verwoorden en onderbouwen met argumenten in een grotere groep.

Luisteren algemeen:

De leerling kan wat hij/zij/hen hoort koppelen aan eigen gevoelens, ervaringen en andere dingen die hij/zij/hen kent, weet en gezien heeft.

De leerling kan een koppeling leggen tussen de inhoud van de beluisterde tekst en eigen ervaringen.

De leerling kan kritisch luisteren naar mondelinge informatie en meningen.

De leerling kan informatie en meningen interpreteren voor zover deze dicht bij de leerling staan.

Burgerschap

Kerdoel 2. De leerling handelt respectvol vanuit kennis over een diverse samenleving.

Kerdoel 3. De leerling geeft aan hoe diens handelen verbonden is met democratische waarden.

Kerdoel 5. De leerling verkent hoe die democratisch handelen in dagelijkse situaties kan vormgeven.

Anders.

De spelregels die moet worden ingeoefend:

Luister naar elkaar.

Laat elkaar uitpraten.

Houd rekening met elkaars gevoelens.

Probeer ieders standpunt te begrijpen.

Accepteer dat je het soms niet eens bent.

Gebruik de ik-boodschap, argumenten en voorbeelden.

Denk kritisch na.

Wees eerlijk over de feiten.

Spreek bondig en kort.

Wees je bewust van je lichaamstaal en stemgebruik.

Doel van de discussie:

Denk na over wat je wilt loskweken en waar je wilt dat leerlingen over nadenken.

Let op: bij DKJL is de vorm (debat/ dialoog/discussie) een middel, niet een doel op zich. Het draait om verbinding en het zoeken naar gemeenschappelijkheid en overeenkomsten. Niet ieder gesprek hoeft te schuren.

OPZETFASE

Hoe sluit de les aan bij de actualiteit? Welke context kun je bieden?

Welke nieuwe woorden behandel je?

Activeren voorkennis door:

Kies maximaal vijf nieuwe woorden die nodig zijn voor nuance in het gesprek. Herhaal deze woorden in de hele les.

Denk aan een korte energizer waarmee je voorkennis over het thema activeert en leerlingen meer de nieuwe concepten in betekenisvolle context gebruiken.

Denk aan een tweespraak, 'sta op als', een doorgeefmicrofoon.

BEELDVORMINGSFASE

Welke teksten, foto's, voorbeelden, filmpjes gebruik je om kennis van de wereld te vergroten?

Welke coöperatieve werkvorm: gebruik je?

Gebruik materiaal dat de diversiteit van de samenleving weerspiegelt – mensen met verschillende achtergronden, lichamen, leeftijden en levensbeschouwingen. Betrek ook niet-westerse perspectieven – bijvoorbeeld verhalen uit Caribische, Afrikaanse en Aziatische contexten die raken aan machtsverhoudingen of democratische waarden. Zorg dat ook mensen met zichtbare of onzichtbare beperkingen zichtbaar zijn in beeldmateriaal en voorbeelden.

Denk aan een interactieve werkvorm waarbij alle leerlingen spreken. Werk ook met groepjes met een voorzitter en notulist. Denk aan: tweepraat, rood/groen, mix en koppel, twee rijen, discussies in kleine groepjes, acteren kun je leren, etc.

MENINGSVORMENDE FASE

Gebruiken leerlingen het argumentatieformulier?

Ja Nee

Zet je verlengde instructie in?

Ja Nee

VERDIEPINGSFASE

Kies een gespreksvorm:

Lagerhuisdiscussie

Discussie in partijen

Discussie in rol

Debat met denktijd

Dialogoog

Adviespanel?

Ja Nee

Jury?

Ja Nee

Subvragen

EVALUATIEFASE

Welke vragen stel ik na afloop?

Hoe tips en tops?

Evalueer het proces en kom terug op de spelregel.

“Wat heb je vandaag geleerd?

Wat ging goed en wat minder goed?

Waarom zijn spelregels één en twee belangrijk?”

Evalueer productgericht. Deze vragen zijn tevens gericht op metacognitie:

“Denk je dat je door deze les

bewuster....? Ga je met je ouders/ verzorgers praten over....? Wat ga

je hen adviseren?” Probeer een

conclusie te trekken over de mening van de klas over de stelling. benoem

daarin de gemeenschappelijkheid.

Betrek leerlingen actief bij de

evaluatie. Vraag hen bijvoorbeeld

tops en tips te benoemen.